Súd:	Okresný súd Skalica
Spisová značka:	7C/16/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2719201514
Dátum vydania rozhodnutia:	03. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Vladimíra Slobodová
ECLI:	ECLI:SK:OSSI:2020:2719201514.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Skalica sudkyňou JUDr. Vladimírou Slobodovou v právnej veci žalobcov: 1. S. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. Č.. F.. XX, 2. Y. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. Č.. F.. XX, 3. M. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. Č.. F.. XX, všetci zastúpení advokátom JUDr. Ľubomírom Vaňkom, AK so sídlom Potočná 169/85, Skalica proti žalovaným: 1. Ľ. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXXX/XX, S. a 2. K. W., P..B.. M. J. X., Š. X, A., J.: XX XXX XXX, zast. advokátom JUDr. Baltazárom Mucskom, AK so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, o návrhu na ochranu osobnosti takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 10.000 eur, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 3.000 eur, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 5.000 eur, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Vo zvyšku súd žalobu zamieta.

V. Súd zamieta žalobu voči žalovanému v 2. rade.

VI. Súd priznáva žalobcom nárok na náhradu trov konania 100 % voči žalovanému v 1. rade, pričom z priznaného nároku patrí žalobkyni v 1. rade 56 %, žalobcovi v 2. rade 16 %, žalobcovi v 3. rade 28 %.

VII. Súd priznáva žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania 100.

VIII. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu domáhali uložiť povinnosť žalovanému v1. rade zaplatiť každému z nich sumu 25.000 eur titulom nemajetkovej ujmy .

2. Žalobcovia žalobu odôvodnili tým, že žalovaný v 1. rade zapríčinil smrť M. S., N.. XX.XX.XXXX, manžela a otca dvoch synov. Usmrtenie bolo dôsledkom trestného činu žalovaného v 1. rade podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona a menovaný bol uznaný vinným zo spáchania rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. XTo/XXX/XXXX-XXX D. XX.X.XXXX (W. XX.XX.XXXX).

Žalobcovia svoj nárok na zaplatenie nemajetkovej škody v peniazoch odôvodňujú usmrtením ich najbližšieho príbuzného, zrútil sa im celý svet, bolo im nenávratne zasiahnuté do ich práva na súkromie a rodinný život. Nebohý bol starostlivý a milujúci otec a manžel bol zakladateľ futbalového klubu v Prietržke. Všetci žalobcovia žili s nebohým v jednej domácnosti, denne sa stretávali, preto bola jeho strata intenzívnym zásahom do ich životov. Po smrti manžela a otca pociťovali žalobcovia neznesiteľnú nervozitu, šok, smútok a bezmocnosť. Synovia stratili otca, ktorý im bol morálnou a hmotnou oporou. Nebohý bol živiteľom rodiny, preto musel začať starší syn pracovať, aby mohla rodina vyžiť. Finančne im pomáhala najbližšia rodina, priatelia. Museli dokonca svojpomocne dokončiť rekonštrukciu strechy domu, interiéru (podlahy, dvere) a ostatné práce začaté ešte nebohým, ktoré už nedokončil.

Podľa žalobkyne v1. rade, manželky, bola nútená užívať medikamenty na zmiernenie zármutku, najprv jej bol predpísaný lexaurin, ktorý následne nahradila liečbou homeopatikami. Užívala aj antidepresíva Cipralex. Jej zdravotný stav sa zhoršuje, bola jej zistená nedostatočná funkcia štítnej žľazy, preto denne užíva liek Euthyrox. V roku 2014 jej bola zistená cysta na vaječníku s pozitívnym nálezom, preto absolvovala operáciu a chemoterapie .

Obaja synovia mali s otcom dobrý vzťah, bol im nie len otcom, priateľom ale i učiteľom. Vždy spolu chodievali v nedeľu do kostola a po kostole hrávať futbal v Prietržke. Bola to ich tradícia. Mladšieho syna M. (žalobca v 3. rade) otec podporoval vo futbale a staršieho syna Y. v karate či break dance. Po pochovaní otca dopadol na staršieho syna (žalobca v 2. rade) obrovský smútok, stres, strach z budúcnosti, dlho mal nočné mory a budil sa, kričal zo spánku. Mal sen urobiť si vysokú školu na MTF v Trnave, kde bol prihlásený na externé štúdium, ale musel štúdium zanechať, lebo z časových a finančných dôvodov nebolo možné ďalej študovať. Musel pracoval u zamestnávateľa na 3 zmeny. Pre oboch synov sa prioritou stali domáce práce, práce okolo domu, museli zastať úlohu otca, aby boli schopní vyžiť a viesť dôstojný život. Už nikdy nezažijú motiváciu a lásku otca, nikdy nebudú jesť za spoločným stolom, nikdy nebudú mať ich deti starého otca.

Nikto z rodiny nedostal žiadne ospravedlnenie od žalovaného v 1. rade, preto podľa názoru žalobcov nie je postačujúcou len morálna satisfakcia. Podľa vyjadrenia žalobcov žiadna finančná hotovosť nemôže nikdy nahradiť náhlu stratu najbližšieho člena rodiny, ale môže aspoň zmierniť a do istej miery odškodniť stratu pozostalých. V rámci právnej argumentácie sa žalobcovia odvolali na ust. § 11 , § 12 ods. 1 až 3, § 13 ods. 1 až 3, §15,16 Občianskeho zákonníka.

3. Žalobcovia na žalobe trvali v celom rozsahu. Žalovaný v 1. rade so žalobou nesúhlasil, lebo žalobcom bolo vyplatené poistné z poisťovne a on je za čin vo výkone trestu. Žalovanú sumu 75 000 eur považuje za vysokú a vzhľadom na jeho finančnú situáciu túto sumu nedokáže zaplatiť. Žalovaný v 2. rade žiadal žalobu zamietnuť namietajúc svoju pasívnu vecnú legitimáciu. Taktiež vzniesol námietku premlčania.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom a písomnými vyjadreniami strán sporu, pripojeným spisom OS Skalica sp. zn. XT/XX/XXXX a osobitne rozsudkom KS v Trnave č.k. X C.-XXX zo dňa X.XX.XXXX, ako i ostatným obsahom spisu a zistil tento skutkový stav veci:

5. Dňa XX.XX.XXXX Y. X:XX hod. žalovaný v 1. rade zapríčinil smrť M. S., nar. XX.XX.XXXX tak, že osobným motorovým vozidlom sa pohyboval vyššou rýchlosťou, pri predchádzaní iného vozidla nedodržal odstup. Preto vodič predchádzajúceho vozidla prešiel vpravo mimo cestu, do protismeru a čelne sa zrazil s vozidlom M. S.. M. S. bol manželom žalobkyne 1. rade a otcom žalovaných v 2. a 3. rade.

6. Okresný súd Skalica rozsudkom č. k. XT/XX/XXXX-XXX D. F. XX.XX.XXXX v spojení s rozsudkom KS v Trnave č. k. X C.-XXX D. F. XX.XX.XXXX (právoplatný dňa 30.05.2019 okrem výroku o treste) uznal žalovaného v 1. rade za vinného, že dňa XX.XX.XXXX P. Y. XX,XX S.. spáchal prečin usmrtenia M. S. (N.. XX.XX.XXXX) podľa § 149 ods. 1,2 písm. a) TZ , prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1,2 písm. a), § 158 TZ.

6.1 Z obsahu opísaného skutkového stavu v predmetnom rozsudku vyplýva, že žalovaný v 1. rade sa po ceste pohyboval s vozidlom rýchlosťou vyššou než je povolená, počas predchádzania vozidla nedodržal odstup od vozidla a pred vozidlo sa zaradil tak, že ohrozil vodiča za ním a ten preto prešiel s autom mimo cestu vpravo, potom vľavo a čelne sa zrazil s autom M. S.. M. S. pri zrážke utrpel zranenia nezlučiteľné

so životom, na miesto zraneniam podľahol. Žalovaný v 1. rade ako vodič porušil §15 ods. 3, §15 ods. 5 písm. b), g), § 16 ods. 2, § ods. 2 písm. b) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke.

7. Žalovanému v 1. rade bola uložená povinnosť nahradiť poškodenej , žalobkyni v 1. rade, škodu v sume 1.335,73 eur a so zvyškom nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy bola odkázaná na civilný proces.

8. Z obsahu vyšetrovacieho spisu č.: Č.: Y.-XXX/OVK-B.-XXXX (ako súčasť trestného spisu sp. zn XT/ XX/XXXX) súd zistil, že žalobcovia si voči žalovanému v 1. rade uplatnili nemajetkovú ujmu . Taktiež mal súd preukázané, že žalobcovia ako poškodení si v rámci vyšetrovania neuplatnili voči žalovanému v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy.

9. Žalovaný v 1. rade mal so žalovaným v 2. rade uzatvorenú v čase dopravnej nehody poistnú zmluvu, povinné zmluvné poistenie. Žalovaný v 2. rade bol v čase predmetnej dopravnej nehody poisťovateľom vozidla, ktorým bola spôsobená nehoda, a to podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „Zákon o PZP“).

10. Žalovaný v 3. rade v rámci písomného vyjadrenia k žalobe namietal svoj pasívnu legitimáciu v konaní z dôvodu, že zákon o PZP sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy.

10.1 Žalovaný v 3. rade považuje uplatnený nárok za premlčaný s odkazom na všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu v zmysle § 101 OZ. V tomto konkrétnom prípade podľa jeho názoru začala plynúť premlčacia doba 02.07.2011 a uplynula 02.07.2014, pritom žalobcovia si voči nemu riadne uplatnili nárok až podaním doručeným súdu dňa 03.07.2020. Ďalej poukázal na fakt, že žalobcovia si voči žalovanému v 1. rade ako škodcovi uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11-13 OZ; voči žalovanému v 2. rade ako poisťovateľovi titulom priameho nároku podľa § 15 ods. 1 Zákona o PZP. Pritom vzťah medzi žalovanými nie je solidárny, lebo podľa § 438 ods. 1 OZ solidarita vzniká len medzi viacerými škodcami ako spoludlžníkmi (T. N. Č., B.. D.. XX E. XXX/XXXX). Z tohto dôvodu nesúhlasil s prípadnou argumentáciou protistrany o neplynutí premlčacej lehoty v rámci trestného konania, lebo spočívanie premlčacieho práva uplatnené v trestnom konaní je možné len vo vzťahu k žalovanému v 1. rade. Taktiež poukázal na fakt, že v trestnom konaní nebol voči nemu uplatnený riadny nárok a nebol ani účastníkom konania. Pritom žalobcom nič nebránilo uplatniť si nárok voči nemu v zmysle § 15 ods. 1 Zákona o PZP.

10.2 Podľa jeho názoru neboli dostatočne preukázané dôvody na priznanie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, lebo tá je až posledným spôsobom náhrady ako iná forma satisfakcie. Pri svojej argumentácii odkazuje na rozsudok N. B., B.. D.. X E. XX/XXXX D. X.X.XXXX. Podľa neho je postačujúce aj morálne zadosťučinenie prejednaním veci a ospravedlnením sa žalovaným v 1. rade ako pôvodcu zásahu.

10.3 Žalovaný v 3. rade poukázal na súdnou praxou prijaté kritériá na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy a to na strane žalobcu: intenzita vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, morálne zadosťučinenie; aj na strane žalovaného: zohľadniť postoj žalovaného a ľútosť, ospravedlnenie, náhradu škody), dopad udalosti do sféry pôvodcu, majetkové pomery žalovaného. Taktiež samotnú výšku uplatneného nároku hodnotí za neprimerane vysokú mimo bežnej praxe s odkazom na mnohé rozhodnutia, pr.: rozsudok KS v Žiline z 31.1.2020, sp. zn. XCo/XXX/XXXX, rozsudok KS v Žiline z XX.XX.XXXX, sp. zn. XXCo/XX/XXXX, rozsudok KS v Žiline D. XX.X.XXXX, B.. D.. X E., rozsudok KS v Žiline sp. zn. XCo/XXX/XXXX P. XCo/XX/XXXX

11. Každý z žalobcov sa vyjadril , aký mal vzťah s nebohým M. S. (ďalej len „M. S. st.“, resp. „nebohý“):

12.1 Žalobkyňa v 1. rade bola manželkou nebohého, z ich manželstva pochádzajú dve deti, ktoré vychovávali. V čase smrti (v r. 2011) jej manžela mala 43 rokov a jej manžel nedožitých 48 rokov. Jej manžel nemal zdravotné problémy. Ich manželstvo trvalo necelých 22 rokov, ich vzťah bol podľa jej slov intenzívny, domov sa vždy tešila ako 17.-sť ročná. V súčasnosti nemá inú známosť. Žalobkyňa má ukončené gymnázium a pedagogickú nadstavbu. V čase smrti manžela bola zamestnaná, pracovala ako vychovávateľka na základnej škole. Nebohý manžel bol vyučený murár, pracoval ako živnostník, mal vlastnú partiu pracovníkov. Podľa jej tvrdenia on zarábal viac než ona. Do roku 2015 poberala vdovský

dôchodok a od októbra 2019 ho poberá opäť, aktuálne mesačne po 242 eur. V čase nehody bývala s deťmi (žalobcami v 2. a 3. rade) v rodičovskom dome jej manžela a bývajú tam doposiaľ. Dom bol vo výlučnom vlastníctve manžela žalobkyne v 1. rade a po jeho smrti dom zdedili. Podľa žalobkyne mala so svojim manželom krásny vzťah. Strata jej manžela bol pre ňu šok, lebo ešte pred odchodom do práce jej manžel naložil mäso plánujúc večernú grilovačku, bol začiatok prázdnin a cca o 10,00 hod. jej prišli povedať, že zomrel. Po presťahovaní sa do domu (po smrti svokra) trávili spoločný čas opravou domu, prerábkami domu, pr. v kuchyni dávali okná, zavádzal sa plyn,... Chodili sa s deťmi kúpať a na výlety. Podľa jej tvrdenia podporoval synov v hraní futbalu, ktorú mal veľmi rád sám. Podľa žalobkyne , keď už mali dom v „richtiku" a mohli chodiť po výletoch, tak odišiel. Po smrti manžela robili na dome ešte strechu. Samotné vybavovanie pohrebu bolo pre ňu ťažké, lekár jej predpísal antidepresíva, ktoré brala tri štvrte roka. Začala mať problémy so štítnou žľazou, v roku 2014 jej našli zhubný nádor na vaječníku , postúpila operáciu i chemoterapiu. Asi rok nebola zamestnaná. Po smrti manžela sa jej úplne zmenil život, doma ju už nik nečakal. Keď bol manžel doma, vždy si dali kávu a porozprávali sa. Vždy chodili všade spolu. Za života manžela on kosil trávu, postavil stenu, urobil poriadok v sklepe, všetko vybavil a potom to ostalo na deťoch.
K obdobiu smrti jej manžela ďalej uviedla, že v tom roku 2011 začal syn Y. (žalobca v 2. rade) pracovať od januára na pracovnú zmluvu a mladší syn mal 15 rokov, chodil do školy. V súčasnosti starší syn očakáva narodenie vlastného dieťaťa a mladší syn pracuje. V čase smrti manžela s ňou bývali obaja synovia, ale pred piatimi rokmi sa žalobca v 2. rade odsťahoval.

12.2 Žalobca v 2. rade je synom nebohého. V čase smrti otca mal 21 rokov, od novembra 2010 bol zamestnaný na pracovnú zmluvu. Nikdy si nemyslel, že v ich rodine sa stane taká tragédia, aj keď mu raz otec hovoril, aby sa on postaral o rodinu, ak sa mu niečo stane. O otcovej smrti sa dozvedel telefonicky, keď bol v práci. K svojmu otcovi uviedol, že nebol pre neho len otcom, ale aj vzorom, vnímal harmonický vzťah medzi jeho rodičmi. Síce jeho otec chodil ako murár do práce od pondelka do nedele, tak aj tak si našiel čas sa im venovať. Ako malého ho vodil na karate a bol tam s ním celý čas. Mali všetci s otcom týždennú tradíciu, že v nedeľu chodili spolu do kostola a po kostole hrávať futbal v obci. Vždy sa s otcom a bratom zabavili, dali si kofolu a potom išli dom na obed. Mali ideálny život, ale už nikdy si nesadnú spolu za vianočný stôl. Po otcovej smrti musel doma zastať všetky jeho práce okolo domu, niektoré si rozdelil s bratom, kosil trávu, starali sa o úžitkovú záhradu, riešili žumpu (nemali kanalizáciu), maľovanie, výmenu podlahy. Po otcovej smrti začal diaľkovo študoval na vysokej škole , ale robil v práci na 3 zmeny a musel zarábať, preto musel štúdium zanechať. Podľa jeho slov zarábal cca 450 eur a peniaze išli hlavne do domácnosti. Dovoleniek moc s rodičmi neabsolvovali, lebo bolo doma veľa práce. Až keď ako tak dom dorobili, tak matka vzala mladšieho brata a otcovho brata na dovolenku do Chorvátska .
Po smrti otca mal podľa vyjadrenia žalobcu v 2. rade psychické problémy, zo sna často kričal, ale lekára nenavštívil.
Podľa žalobcu v 2. rade sa z domu odsťahoval pre piatimi rokmi, má spoločnú domácnosť s priateľkou a očakávajú narodenie ich prvého dieťaťa.

12.3 Žalobca v 3. rade je synom nebohého. Doposiaľ býva spolu s matkou. K nebohému otcovi uviedol, že vždy mu pomohol, viedol ho k futbalu, zaviezol ho i na zápasy, kúpil mu kopačky. V čase smrti otca bol mal skončený 9. ročník základnej školy, v „ten deň" boli prázdniny, on vysával, mama piekla a zrazu im prišli oznámiť otcovu smrť. Nechcel tomu veriť, doma bol krik, plač, smútok. Následne v septembri nastúpil na strednú strojnícku školu . Všetci v škole boli šťastní, bavili sa o dovolenkách a on nič. Podľa žalobcu v 3. rade on musel ísť na brigádu, zarábať a starať sa s bratom o domácnosť. Otec ich učil chlapským prácam, učil ich že rodina je základ. Bol s rodičmi aj na dovolenke pri mori. K otcovi uviedol, že keď prišiel dom, tak mu urobil kávu, pokosila sa tráva, rozprávali sa. Bolo to ťažké obdobie, lebo mama rok nerobila pre chorobu. Keby otec žil, isto by sa staval bratovi dom. Smútok za otcom neriešil návštevou lekárov, lebo mu psychicky pomáhali kamaráti, rodina.

13. Žalovaný v 1. rade k veci uviedol, že síce bol za skutok odsúdený, ale on sa stále cíti nevinným. V čase smrti manžela a otca žalobcov mal 24 rokov, teraz má 33 rokov. K svojim osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom uviedol, že bol ženatý, ale v súčasnosti je už rozvedený. Má vyživovaciu povinnosť k trojročnej dcére, ktorá je zverená matke. Na dcéru platí mesačne 100 eur. S dcérou sa stretáva skoro každý deň. Žalovaný v 1. rade potvrdil, že po nehode nekontaktoval žalobcov za účelom ospravedlnenia. Podľa neho je vyučený murár. Dňa 14.5.2020 bol podmienečne prepustený na slobodu z výkonu trestu odňatia slobody, ale aktuálne sa zamestnal na pracovnú zmluvu na dobu určitú vo firme v B.i. Pracuje asi 3 týždne. Mal by mať predpokladaný mesačný brutto príjem 750 eur. Býva u rodičov a

mesačne im prispieva na bývanie sumou 150 eur. Žalobcami uplatnená suma je pre neho veľmi vysoká. O tejto žalobe neinformoval poisťovňu, v ktorej mal uzavreté povinné zmluvné poistenie v roku 2011.

14. Žalobkyňa v 1. rade predložila súdu výplatné pásky za január až marec 2011, čiže z obdobia úmrtia jej manžela. Z obsahu listín súd zistil, že žalobkyňa mala čistý mesačný príjem v 1/2011 v sume 14.187 CZK, v 2/2011 v sume 11.315 CZK a v 3/2011 vo výške 14.070 CZK.

15. Z obsahu oznámenia žalovaného v 2. rade pre žalobkyňu v 1. rade z XX.XX.XXXX vyplýva, že poisťovňa vyčíslila poistné plnenie vo výške 1875,80 eur. Od tejto sumy odpočítala štátnu dávku na pohreb 79,67 eur a žalobkyni v 1. rade zaslala sumu 1796,13 eur (1875,80-79,67).

16. Žalobcovia považujú námietku premlčania žalovaného v 2. rade za neopodstatnenú odkazujúc na rozhodnutie sp. zn. X V. E. D. XX.X.XXXX, lebo uplatnením škody v trestnom konaní dochádza k prerušeniu premlčacej doby. Dodali, že rozsudok Krajského súdu v Trnave ohľadom žalovaného v 1. rade nadobudol právoplatnosť dňa XX.X.XXXX a žalobcovia si uplatnili v trestnom konaní aj nárok na nemajetkovú ujmu. Nesúhlasia s tým, aby sa výška nemajetkovej ujmy určovala s ohľadom na majetkové pomery škodcu, lebo treba aplikovať § 13 ods. 2 OZ. Taktiež zotrvali na tom, že žalovaný v 2. rade je pasívne vecne legitimovaný v konaní.

17. Žalovaný v 2. rade sa v rámci argumentácie odvolal na rozsudok NS SR sp. zn. X E., v ktorom sa jasne uvádza, že uplatnenie náhrady škody alebo nemajetkovej ujmy voči pôvodcovi zásahu v trestnom konaní nespôsobuje prerušenie premlčacej doby voči poisťovateľovi. Pritom voči nemu ako žalovanému v 2. rade bola uplatnená nemajetková ujma až v roku 2020. Z týchto dôvodov aj zotrval na svojej námietke premlčania

18. V záverečnom vyjadrení žalobcovia zotrvali na svojich vyjadreniach opierajúc sa v prvom rade o § 11,13,15 OZ a žiadajúc vyhovieť žalobe v celom rozsahu. Žalovaný v 1. rade spôsobil dopravnou nehodou v roku 2011 smrť manželovi a otcovi žalobcov. Tým nenávratne zasiahol do ich osobnostných práv zásadným spôsobom. Malo to vplyv na ich ďalší psychický a fyzický vývoj. Podľa ich názoru preukázali intenzitu zásahu do ich práv. Násilne boli pretrhnuté vzájomné citové väzby. Taktiež uvádzajú, že preukázali vplyv udalosti na zdravotný stav žalobkyne v 1. rade a u žalobcu v 2. rade došlo k prerušeniu možnosti ďalšieho vzdelávania a šance na lepší život. Treba posudzovať intenzitu zásahu a následky zásahu do osobnostných práv žalobcov. Uplatnili si trovy konania a poslednou vetou požiadali žalobcovia, aby povinnosť platiť uložil obom žalovaným s tým, že plnením jedného zanikne povinnosť plnenia voči druhému žalovanému.

19. Žalovaný v 2 rade zotrval na námietke premlčania, žiadal voči nemu žalobu zamietnuť, uplatnil si trovy konania.

20. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

21. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život. Zákon nedefinuje pojem zásah, ani nepodáva výpočet jeho konkrétnych foriem. Je ním však tak aktívne ako aj pasívne konanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo využiť prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Účastníkovi, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov, poskytnúť primerané zadosťučinenie alebo náhradu nemajetkovej ujmy, je fyzická alebo právnická osoba.

22. Podľa § 13 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, (1) Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili

následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. (2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

23. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

24. Podľa § 15 Občianskeho zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

25. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov (oznámenie č. 209/1992 Zb.), každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

26. Podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (zák. č. 23/1991 Zb.), každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

27. Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

28. Podľa § 427 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, (1) Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. (2) Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

29. Predmetom sporu je o zaplatenie súm žalobcom zo strany žalovaných titulom náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do ich práv na ochranu osobnosti.

30. Z vykonaného dokazovania súd vyvodil ten právny záver, že návrh bol podaný dôvodne len v časti. Súd vychádzal zo skutočnosti, že každá fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Žalovaný v 2. rade vzniesol námietku nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie, preto sa s tým súd vyporiadal ako s predbežnou otázkou.

31. Podľa § 1 zákona č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov, tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária").

32. Podľa § 4 ods. 2 a), c), zákona č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie.

33. Podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

34. Účelom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upraveného zák. č. 381/2001 Z. z. je predovšetkým zabezpečiť reálne uspokojenie práv poškodených pri vzniknutých škodových udalostiach v jednotlivých prípadoch, kde by tomu nestačili majetkové a platobné možnosti škodcov, resp. zodpovedných subjektov, ale tiež ochrániť tieto zodpovedné subjekty pred neúmerným rizikom spojeným s prevádzkou vozidla. Poškodený si môže vybrať, či si nárok uplatní proti poistenému, alebo voči poisťovateľovi, prípadne voči obom.

35. Pasívna legitimácia žalovaného v 2. rade , ktorý je poisťovateľom žalovaného v 1. rade a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vyplýva z ustanovení zákona č. 381/2001

Z. z., a to s poukazom na účel zákona a zmysle povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa názoru súdu, pre účely zákona č, 381/2001 Z. z. pojem škoda je potrebné vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, do ich práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke motorového vozidla. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo pri ich prevádzke. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 381/2001 Z. z. usmrtenie je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva občianskoprávnu zodpovednosť za škodu a tiež občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, podľa názoru súdu, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda podľa textu zákona č. 381/2001 Z. z. taký (gramatický výklad), že náhrada nemajetkovej ujmy nie je predmetom poistného krytia, pre subjekty zodpovedajúce za takúto nemajetkovú ujmu by to mohlo znamenať značné majetkové riziko (až likvidačné) a pre pozostalých obetí dopravnej nehody to, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná priznaná náhrada nemajetkovej ujmy.

36. Podľa názoru súdu, rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je ústavne konformný, i z hľadiska toho, že zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Odškodnenie podľa § 94 zák. č. 461/2003 Z. z., je náhradou nemajetkovej ujmy poskytovanej z úrazového poistenia. Nie je rozumný dôvod, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako zamestnanca, mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak nemalo byť.

37. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je ďalej potrebné vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (T. E.-XX/XX, A. XX.), preto i v prejednávanej veci je potrebné riešiť spornú otázku v súlade s komunitárnym právom. Tzv. motorové smernice (Smernica Rady 72/166/EHS, Smernica Rady 84/5/EHS, zmenená a doplnená Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES, Smernica Rady 90/232/EHS, Smernica Rady 209/103/ES) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na unijnom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora E.-XXX/XX V. P., E.-XX/XX S., A. XX.). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (T. B. F. E.-XX/XX, A. XX.).

38. Právna teória tiež priznáva zmysel škody aj iným ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujmám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré poškodenému patrí peňažná náhrada.

39. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v stanovení § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 zák. č. 381/2001 Z. z. a s prihliadnutím k samostatnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú je možné priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a ods. 3 OZ, ktorú v širšom chápaní je potrebné považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. Podporne tu súd odkazuje na uznesenie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016.

40. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a ods. 3 OZ, podľa názoru súdu, spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného v 1. rade za škodu spôsobenú prevádzkou osobného motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z.. Preto je daná pasívna vecná legitimácia žalovaného v 2. rade.

41. Vnútroštátny orgán aplikácie práva sa má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil „reálny účinok“ príslušnej smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie, vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice. Súdny dvor Európskej únie rozsudkom C-22/12 rozhodol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením vozidla. Súdny dvor Európskej únie súčasne upozornil, že i keď nerozhoduje vnútroštátny spor, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora, pričom týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom. Súdny dvor ďalej spresnil, že ujma na zdraví, ktorá musí byť podľa druhej smernice (Smernica Rady 84/5/ /EHS) krytá , predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Preto medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s právom Európskej únie, patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Súdny dvor Európskej únie tiež uviedol, že ochrana podľa prvej smernice (Smernica Rady 72/166/EHS) platí pre akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich zodpovednosť za škodu, oprávnená na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami.

42. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (ustanovenie § 13 ods. 2 a ods. 3 OZ) umožňuje žalobcom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je podľa názoru súdu dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy má byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku.

43. Pokiaľ ide o otázku predvídateľnosti súdnych rozhodnutí súd poukazuje na to, že nebolo prijaté jednotné stanovisko kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke pasívnej legitimácie poisťovní v prípade nárokov uplatňovaných titulom náhrady nemajetkovej ujmy, s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. Súd pritom poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu Prešov č. k. XXCo XX/XXXX, Krajského súdu Trnava č. k. R. E. XXX/XXXX, Č.. K.. XXCo XXX/XXXX, Č.. K.. XXCo XXX/XXXX, rozhodnutie Okresného súdu Prievidza č. k. XC XX/XXXX v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu, ďalej na odborný článok od V. Q..: Náhrada nemajetkovej ujmy. A. B. P.Á. X/XXXX, B.. XX - XX. Súd tiež poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. L. XXX/XXXX-XX D. F. XX.X.XXXX, J.. L. XXX/XXXX-XX D. F. XX.X.XXXX, podľa ktorých pri výklade pojmu škoda z hľadiska zákona č. 381/2001 Z. z. je potrebné vychádzať z toho, ako tento pojem poníma komunitárne právo. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú škodu, tak i nemajetkovú ujmu, ktorú považuje za nemajetkovú škodu. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“, „škoda na zdraví“ v ustanoveniach zákona č. 381/2001 Z. z. (§ 4 ods. 1, ods. 2, ods. 4, § 15 ods. 1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným) za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podlá § 13 ods. 2 a ods. 3 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka spadá preto do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

44. Vzhľadom na argumentáciu v odsekoch 31 až 43 odôvodnenia tohto rozsudku si súd ustálil, že žalovaný v 2. rade je pasívne vecne legitimovaný v konaní.

45. Súd sa ďalej vyporiadal ako s predbežnou otázkou aj námietkou premlčania zo strany žalovaného v 2. rade. Súd vychádzal z toho, že žalobcovia sa domáhajú plnenia voči žalovanému v 2. rade ako poisťovateľovi z titulu priameho nároku v zmysle § 15 ods. 1 Zákona o PZP.

46. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

47. Z obsahu spisu ako aj z obsahu trestného spisu sp. zn. XT/XX/XXXX a vyšetrovacieho spisu: ČVS: Y.-XXX/OVK-B.-XXXX je preukázané, že všeobecná premlčacia lehota začala plynúť v deň poistnej udalosti (usmrtenia M. S.) dňa 02.07.2011. V tento deň sa o udalosti dozvedeli aj všetci žalobcovia. Z trestného a vyšetrovacieho spisu vyplýva, že žalovaný v 2. rade nebol účastníkom konania a ani žalobcovia (ako poškodený) si voči nemu neuplatnili v adhéznom konaní náhradu škody, náhradu nemajetkovej ujmy. Súd je toho názoru, že uplatnenie náhrady škody či nemajetkovej ujmy voči pôvodcovi zásahu (tu voči žalovanému v 1. rade) nespôsobuje prerušenie premlčacej doby voči poisťovateľovi (T. N. B. B.. D.. X E. XX/XXXX). Čiže voči žalovanému v 2. rade žalobcovia nárok v trestnom konaní neuplatnil, preto voči nemu nedošlo k prerušeniu premlčacej doby, začala plynúť 02.07.2011 a uplynula najneskôr 02.07.2014. Žalobcovia až podaním doručeným súdu 03.07.2020 navrhli vstup žalovaného v 2. rade do konania na stranu žalovaného. Na základe týchto skutočností súd vyhodnotil námietku premlčania žalovaného v 2. rade za dôvodnú a preto aj zamietol žalobu voči žalovanému v 2. rade.

48. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. V tomto ustanovení je upravená analógia. Analógia legis sa používa ako forma aplikácie zákona teda vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej nie je síce v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Vychádza sa pritom z predpokladu, že zákonodarca by podľa rovnakých zásad upravil aj daný prípad.

49. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až § 431 OZ, je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ustanovenie § 427 OZ upravuje subjekt tejto zodpovednosti. Podľa okolností konkrétneho prípadu, zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla, a za použitia analógie (§ 853 OZ) zodpovedá tento prevádzkovateľ (aj) za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osoby (viď rozhodnutie N. B. B.. D.. XCdo XXX/XXXX). Analogické použitie ustanovenia § 427 a nasl. OZ sa však vo vyššie uvedenom zmysle uplatní len pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Pri skúmaní predpokladov zodpovednosti za zásah do osobnostných práv sa postupuje podľa ustanovenia § 13 OZ.

50. Súd pri svojom rozhodovaní primárne staval na § 11 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého má fyzická osoba (človek, § 7 ods. 1 OZ) právo na ochranu osobnosti. Podľa ustálenej judikatúry(porov. rozhodnutia N.Š. B. B. B.. D.. X E. XX/XXXX, X E. XXX/XXXX, X E. XXX/XXXX, XCdo XXX/XXXX, X E. XXX/XXXX, Q. T. X/XXXX) je súčasťou práva na ochranu osobnosti i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahrňuje tiež právo fyzickej osoby na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávny konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva, najmä právo na súkromný a rodinný život. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti.

51. Z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu vyvodil súd ten právny záver, že žaloba bola podaná dôvodne len v časti. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalovaný v 1. rade svojim konaním spôsobil smrť M. S. ,manželovi žalobkyne v 1. rade a otcovi žalobcov v 2. a 3. rade, čím neoprávnene zasiahol do ich osobnostných práv, a to konkrétne do práva na súkromie a rodinný život. Žalovaný v 1. rade svojim konaním spôsobil násilné pretrhnutie rodinných a súkromných väzieb členov rodinného vzťahu stratu blízkej osoby, a preto toto konanie súd vyhodnotil ako neoprávnený zásah do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Podľa už uvedeného výkladu toto protiprávne konanie negatívne zasiahlo do práva žalobcov na ochranu súkromia a rodinného života, teda do zásahu do práva na ochranu osobnosti podľa § 13 ods. 1 OZ. Tento zásah v podobe smrti človeka je (za súčasného stavu vedeckých poznatkov) neodstrániteľný, preto súd dospel k záveru, že tu prichádza do úvahy len poskytnutie zadosťučinenia vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ. Smrť blízkeho príbuzného (manžela a otca žalobcov), ku ktorému v čase jeho smrti existovali intenzívne a živé rodinné väzby, nemožno totiž odčiniť iným spôsobom a ide o ujmu „značnú“. Pritom však nie sú rozhodujúce ich subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, t.j. či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a v čase podobne vnímala aj každá iná fyzická osoba (porovnaj v tomto smere judikát R 53/2010). Okresný súd Skalica rozsudkom č. k. XT/XX/XXXX-XXX D. F. XX.XX.XXXX v spojení s rozsudkom KS v Trnave č. k. X C.-XXX D. F. XX.XX.XXXX (právoplatný dňa 30.05.2019 okrem výroku o treste) uznal žalovaného v 1. rade vinným zo spáchania prečinu usmrtenia M. S. (N.. XX.XX.XXXX) podľa § 149 ods. 1,2 písm. a) TZ , prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1,2 písm. a), § 158 TZ. Zároveň mu bola uložená povinnosť nahradiť žalobkyni v 1. rade škodu 1.335,73 eur a so zvyškom nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy bola odkázaná na občianskoprávne konanie. Vzhľadom na preukázanie faktu, že práve následkom konania žalovaného v 1. rade utrpel nebohý M. S. pri dopravnej nehode zranenia nezlučiteľné zo životom, v dôsledku ktorých zomrel , mal súd jednoznačne preukázanú príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade a ujmou spôsobenou nebohému vo forme smrti.

52. Pri určení odôvodnenosti prípadne určení výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch súd skúmal určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 OZ, čo je síce predmetom voľnej úvahy súdu, nie však jeho ľubovôľou. Súd skúmal vychádzajúc z § 13 OZ ex offo dve zákonné stanovené hľadiská a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a jej znak okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, teda k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Žalobcovia mali v rámci svojho dôkazného bremena preukázať, že sú splnené zákonné predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy vo vyššej čiastke. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom je možné, až keď sa preukáže, že došlo k závažnému zásahu do osobnostných práv osoby. Toto priznanie zadosťučinenia v peniazoch predpokladá ale splnenie zákonom kvalifikovaných podmienok, t.j.: a) morálne zadosť učinenie sa javí v konkrétnom prípade nepostačujúce, b) v akej miere sa neoprávneným zásahom zasiahlo do života nebohého, či následne jeho blízkych osôb. Súd posudzoval závažnosť nemajetkovej ujmy so zreteľom na jej intenzitu, rozsah, ohlas a dĺžku jej trvania. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosť učinenia v peniazoch. Pri okolnostiach mal súd povinnosť prihliadnuť na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, a to ako vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, tak aj ku vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Právne relevantná je len taká nemajetková ujma, ktorej vznik je v príčinnej súvislosti s neoprávneným zásahom v značnej miere do osobnosti, najmä života a zdravia nebohého. Pri posudzovaní návrhu na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom súd posudzujúc mieru akou bolo zasiahnuté do života nebohého vychádzal z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v jeho rodinnom, pracovnom, profesijnom či inom prostredí. Túto mieru mohol súd zisťovať len dokazovaním, pokiaľ ho sporové strany navrhli, lebo v zmysle Civilného sporového poriadku tu platí zásada kontradiktórnosti.

53. Vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že zásah žalovaného v 1. rade do osobnostných práv žalobcov vyvolal trvalé a neodstrániteľné následky, ktoré narušili celistvosť rodiny a zabránili vytváraniu a rozvíjaniu citových väzieb žalobcov so zomrelým. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že smrťou manžela bola žalobkyni v 1. rade spôsobená veľká citová ujma, nakoľko stratila milujúceho manžela, s ktorým žila okolo 20 rokov (raz uvádzala 20, raz 22 rokov), tvorili spoločnú domácnosť, mohla sa na neho vždy obrátiť, bol jej oporou . Boli spolu ideálnym vzorom manželov a rodičov pre svoje deti. Pracovitosť nebohého a fakt, že doma zastal všetky mužské práce okolo domu, jej dodávali pocit spokojnosti. Bolo zistené, že v osobe svojho otca mali žalobcovia v 2. a 3. rade veľký vzor, mali ho rady pre jeho prístup k práci a zodpovednosti, pre jeho snahu vštepovať im základy rodiny, pre jeho záujem o ich koníčky ako aj pre jeho snahu učiť ich všetkým mužským prácam okolo domu. Bol pre nich nie len

otec ale aj priateľ. Všetci traja žalobcovia žili s zomrelým otcom v jednej domácnosti, mali zaužívané vždy v nedeľu ísť spolu na omšu do kostola, potom išli chlapci s otcom na futbal a spoločne zasadali k nedeľnému obedu. V čase smrti M. S. mal žalovaný v 2. rade už ukončené stredoškolské štúdium, bol zamestnaný v riadnom pracovnom pomere. Žalovaný v 3. rade mal ukončenú základnú školu, chystal sa v septembri nastúpiť na strednú školu v Skalici. Kvalita vzájomných vzťahov zomrelého so žalobcami spočívajúca či už v spoločných prechádzkach, rozhovoroch, motivácii slušne žiť alebo v snahe viesť deti k športu i práci vyplynuli z vyjadrení žalobcov. Avšak žalobcovia okrem svojich vyjadrení iné dôkazy k svojim tvrdeniam nedoložili. Žalobkyňa v 1. rade bola zhruba 20 rokov manželkou zosnulého, ich manželstvo bolo riadne a usporiadané, žili harmonickým rodinným životom, zosnulý bol jej oporou a to nie len, že sa sním mohla porozprávať ale aj veľkou pomocou pri prácach okolo domu. Žalobcovia v 2. a 3. rade boli deťmi, žalobca v 2. rade už plnoletý a zárobkovo činný, so zosnulým otcom udržiavali intenzívny vzťah a bol im veľkým vzorom, oporou. Všetci realizovali spoločne aktivity, ktoré sa ale najviac týkali prác a pomoci okolo domu.

54. Vzhľadom na neodstrániteľné následky konania žalovaného v 1. rade je priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch jediným prostriedkom zmiernenia straty blízkej osoby, keď jeho právoplatné odsúdenie v trestnom konaní nemožno považovať za dostatočné zadosťučinenie. Spôsobená nemajetková ujma žalobcom je však veľmi ťažko vyčísliteľná vo finančnom vyjadrení. Náhrada nemá byť vnímaná ako náhrada za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Súd vo všeobecnosti vychádzal z toho, že pri nemajetkovej ujme možno priznať tieto druhy ujmy: biologickú (lekársky overená ujma na zdraví), morálnu (vnútorná bolesť) a ujmu na ľudských vzťahoch , t.j. podstatná zmena každodenného života (M. M. E.-XXX/XX, R. M..P. B.). V tomto konkrétnom prípade si súd ustálil, že u žalobcov ide o ujmu morálnu a ujmu na ľudských vzťahoch.

55. Ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka neustanovuje žiadne medze pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vyplývajú však z neho taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne, napríklad, aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosť učinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Nebolo dokázané, že by sa zosnulý na vzniku tohto stavu akokoľvek podieľal, teda že by porušila predpisy (pr. ako vodič a pod.), preto súd ani otázky možného spoluzavinenia neposudzoval.

56. Súd ďalej vychádzal z toho, že peniazmi sa odškodňuje niečo, čo samo osebe žiadnu majetkovú hodnotu nemá (osobnosť človeka), a preto je akákoľvek presnejšia kvantifikácia uplatňovaných súm nemožná. Práve preto súdy musia pristupovať k priznávaniu týchto súm obozretne a triezvo. Osobitne sa vyvaroval toho, aby boli priznávané náhrady nemajetkovej ujmy v takmer „trestnej“ výške, teda vo výške, ktorá pôsobí viac ako trest pre pôvodcu zásahu než náhrada pre dotknuté osoby. Takéto trestné sumy (známe napr. v Spojených štátoch amerických pod označením punitive damages) sú totiž kontinentálnemu právu, ku ktorému sa radí aj Slovenská republika, neznáme (porov. napr. rozsudok Spolkového súdneho dvora sp. zn. IX ZR149/91, ktorým bol pre rozpor s verejným poriadkom odopretý výkon rozsudku odsudzujúceho naplatenie punitive damages). Ak by sa však rozlišovalo v sumách priznávaných voči fyzickým osobám a právnickým osobám podľa ich schopnosti platiť, znamenalo by to, že náhrada nemajetkovej ujmy by mala jednoznačne trestný charakter, keďže jej výška by sa určovala s prihliadnutím na osobu pôvodcu(páchateľa), čo je typický rys trestného práva. Z toho vyplýva, že náhradu nemajetkovej ujmy možno voči fyzickým a právnickým osobám priznávať len podľa tých istých kritérií, a pri určovaní ich celkovej výšky prihliadať aj na ich všeobecnú primeranosť v podmienkach Slovenskej republiky.

57. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd zobral do úvahy viaceré kritériá. V prvom rade je potrebné uviesť, že smrť blízkej osoby žalobcov predstavuje neodčiniteľnú ujmu a preto treba konštatovať,

že sa jedná o najzávažnejšie porušenie ochrany osobnosti a bolo by spravodlivé priznať najvyššiu možnú náhradu. Na druhej strane je potrebné zohľadniť vek zomrelého (v čase smrti mal nedožitých 48 rokov), ako aj skutočnosť, že žalobcovia v 2. rade na neho nebol závislý výživou alebo inými materiálnymi prostriedkami, lebo už pracoval. Žalobca v 3. rade bol maloletý študent, plne odkázaný výživou na rodičov, v septembri 2011 nastupoval študovať na strednú školu. Žalobcovia síce tvrdili, že ich nebohý bol murár, pracoval od pondelka do nedele, ale súdu nepreukázali jeho reálny príjem v čase smrti, čím nepreukázali tvrdenie o tom, že zarábal viac ako žalobkyňa v 1. rade. Pokiaľ ide o žalobkyňu v 1. rade, táto spoločne hospodárila s nebohým, zo svojich príjmov spoločne žili a uhrádzali poplatky s bývaním, starali sa o matku nebohého. Bývali v dome vo vlastníctve nebohého, ktorý dostal od svojich rodičov. Treba si ďalej uvedomiť, že ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe, čiže sa nevyžaduje zavinenie pôvodcu zásahu (žalovaného v 1. rade). Niektoré konania možno považovať za neoprávnený zásah, vždy ale treba skúmať, za akých okolností a v súvislosti s plnením akých práv či povinností ku konaniu či prejavu došlo. S poukazom na uvedené okolnosti a na ustanovenie § 13 ods. 3 OZ, podľa ktorého je pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy potrebné prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Pri posudzovaní „závažnosti nemajetkovej ujmy“ v rodinných vzťahoch ako druhého kritéria v zmysle§ 13 ods. 3 Obč. zák. nemožno podľa citovaného judikátu R 53/2010 vychádzať len zo subjektívnych pocitov dotknutej osoby, ale ani zo subjektívnych predstáv sudcu o význame toho - ktorého rodinného a súkromného vzťahu. Rozhodujúca je totiž objektívna povaha (charakter) zásahu a objektívna povaha(charakter) vzniknutej ujmy. Z týchto úvah potom vyplýva aj vzťah medzi morálnou satisfakciou podľa § 13 ods. 1 OZ a náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ, ktorý v zásade nie je komplementárny ani podmienený, ale navzájom nezávislý. Ak určitý konkrétny zásah opodstatňuje poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože ujma ním spôsobená napĺňa znaky uvedené v § 13 ods. 2 OZ, nemôže postačovať morálne zadosťučinenie. To ale znamená, že prípadné poskytnutie primeraného zadosťučinenia v nemateriálnej podobe v týchto prípadoch nemôže vylúčiť ani znížiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri skúmaní, či má dotknutá osoba nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je preto irelevantné, či pôvodca zásahu v konkrétnom prípade poskytol alebo neposkytol zadosťučinenie morálne (napríklad ospravedlnenie). V prerokúvanej veci teda nie je vôbec podstatné, či sa žalovaný v 1. rade žalobcom za smrť ich manžela a otca ospravedlnil alebo nie. Ak je totiž ním vyvolaný zásah do práva na ochranu osobnosti takej intenzity, že ho treba odškodniť nemajetkovou ujmou v peniazoch, potom žalovaného v 1. rade ani prípadné ospravedlnenie nemôže zbaviť povinnosti zaplatiť túto náhradu. Ak nie je takejto ujmy, potom by musela byť žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zamietnutá súd by sa nezaoberal otázkou, či by prichádzala do úvahy morálna satisfakcia, pretože žalobcovia takúto morálnu satisfakciu nepožaduje. V prerokúvanej veci si súd ustálil, že došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov a tomuto zásahu možno urobiť zadosť len peňažnou satisfakciou. Žalobcovia však boli vo vzťahu k zomrelému v rôznych príbuzenských vzťahoch, pričom aj intenzita ich rodinných a súkromných vzťahov k nemu bola odlišná. Súd pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch osobitne vyhodnocoval konkrétne vzťahy k zosnulému. Pri žalobkyni v 1. rade prihliadal súd na to, že v čase nehody bola zamestnaná, mala 43 rokov, starala sa o maloletého žalobcu v 3. rade a v domácnosti s nimi býval už vtedy plnoletý a zárobkovo činný žalobca v2. rade. Žalobkyni v 1. rade bol za obdobie od 2.7.2011 do 7.9.2015 vyplatený vdovský dôchodok vo výške 10.495,31 eur. Žalobkyňa v 1. rade v konaní síce uvádzala, že sa za života na manžela vždy domov tešila ako 17. ročná, že mali hlboký citový vzťah, ale vždy tvrdila že po smrti manžela mužské práce v okolí domu robili jej synovia (pr. kosenie,..). Nikdy neuviedla, že by synom s týmito prácami pomohla. Ba naopak, žalobca v 3. rade v konaní uviedol, že po smrti otca ešte cez leto musel ísť brigádovať, aby si zarobil. Žalobkyňa v 1. rade tvrdila, že mala následne psychické zdravotné problémy, ale súdu neodložila doklady preukazujúce aké závažné psychické problémy mala. Avšak proti strana do nerozporovala, preto súd jej tvrdenia vyhodnotil ako za nesporné. Ďalšej uvádzala , že v roku 2014 podstúpila z dôvodu zdravotných problémov chemoterapiu, avšak nepreukázala, že by to malo byť v dôsledku smutnej udalosti v roku 2011. Na základe tejto argumentácie považuje nárok žalobkyne v 1. rade vo výške 25.000 eur za nedôvodný, hlavne ak prihliadal na iné obdobné konania a rozhodnutia (W.. T. Y. V. Č..K.. XC/XX/XXXX D. XX.XX.XXXX, T. K. M. Ž. B.. D.. XCo/XX/XXXX D. X.XX.XXXX P. B.. D.. XCo/XXX/XXXX D. XX.XX.XXXX, T. Y. B. Č..K.. XC/X/XXXX - XXX D. F.Ň. XX. Q. XXXX). Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd dospel k záveru, že pre žalobkyňu v 1. rade je objektívnou sumou 10.000 eur.

58. Podľa § 94 ods. 1,2,3 zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z.z. (1) Manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie. (2) Suma jednorazového odškodnenia manžela

alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46 485,40 eura.(3) Suma jednorazového odškodnenia na každé nezaopatrené dieťa uvedené v odseku 1 je polovica sumy jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného. Úhrn súm jednorazového odškodnenia nezaopatrených detí nesmie presiahnuť 46 485,40 eura. Ak úhrn jednorazových odškodnení presiahne túto sumu, znížia sa sumy jednorazových odškodnení nezaopatrených detí pomerne tak, aby ich úhrn bol najviac 46 485,40 eura.

59. Súd si posúdil požadovanú výšku žalobcami v 2. až 3. rade ako 25 000 eur pre každého za neprimeranú. Priznal žalobcovi v 3. rade sumu 5.000 eur a žalobcovi v 2. rade sumu 3.000 eur, a vo zvyšku žalobu zamietol.

Rozdielnu výšku náhrady u manžela na jednej strane a u detí na druhej strane súd zdôvodňuje nasledovne: Žalobcovia v 2. a 3. rade sú deťmi nebohého. Zo všeobecných skúseností ľudského života, ale aj z niektorých noriem právneho poriadku (napr. prednosti manželského výživného pred výživným pre rodičov) možno dospieť k poznaniu, že vzťah dospelých detí k rodičom nie je natoľko intenzívny ako napríklad vzťah rodičov k maloletým deťom alebo vzájomný vzťah manželov vo fungujúcom harmonickom manželstve. Tento poznatok je dôsledkom ľudskej prirodzenosti, kedy sa deti postupne odpútavajú od rodičov, hľadajú si vlastné známosti, lásky a manželstvá, s ktorými zakladajú nové životné spoločenstvá, ktoré sa stávajú centrom ich záujmu. Tým postupne slabne intenzita rodinných a súkromných vzťahov detí k rodičom, pretože ťažisko ich súkromného a rodinného života sa v prvom rade presúva do ich novej rodiny a intenzívnejšie vzťahy sa budujú s manželom (životným partnerom) a spoločnými deťmi. Napokon, už v Biblii možno čítať, že „muž opustí svojho otca i svoju matku a prilipne k svojej manželke a budú jedným telom“ (Genesis 2, 24). Neznamená to teda, že by dospelé deti prestali mať ochrany hodný súkromný a rodinný vzťah k svojich rodičom úplne, ale len toľko, že intenzita tohto vzťahu klesá v porovnaní so vzťahom, ktorý si k sebe vytvárajú manželia alebo ktorý majú rodičia k svojim deťom. V prerokúvanej veci žalobcovia v 2. a v 3. rade však žili so zosnulým v spoločnej domácnosti, plnoletý žalobca v 2. rade nemal vlastné deti. Žalobca v 3. rade bolo ešte maloleté školou povinné dieťa, ktoré malo ísť od septembra 2011 študovať na strednú školu. Mal byť bezstarostným dieťaťom, namiesto toho musel ísť cez leto brigádovať, aby si niečo zarobil a musel s bratom doma zastať úlohu otca pri mužských prácach. Súd mal z trestného spisu sp. zn. XT/XX/XXXX (Č.. XXX) preukázané, že žalobcovi v 3. rade bol za obdobie od 2.7.2011 do 7.9.2015 vyplatený sirotský dôchodok 6.951,98 eur. Aj keď boli žalobcovia v 2. a 3. rade otcovou smrťou isto zasiahnutí, nemožno podľa názoru súdu hodnotiť ich vzťah k otcovi (ako súčasť ich rodinného a súkromného života) za rovnako natoľko intenzívny, ako je tomu v prípade žalobkyne v 1. rade. Preto súd považoval nemajetkovú ujmu na rodinnom a súkromnom živote u žalobcov 2. a 3. rade za výrazne menšiu než u žalobkyne v 1. rade a za primerané považuje priznať im náhrady v nižšej sume.

Žalobcovi v 3. rade súd priznal 5.000 eur z dôvodu, že tento bol v čase tragickej udalosti maloletý, výživou odkázaný na rodičov, ktorý v podstate smrťou svojho otca musel predčasne psychicky dospieť, lebo musel bratovi okolo domu ostať pomáhať a musel ísť brigádovať. Súd pritom vychádzal aj z preukázanej skutočnosti, že s otcom a matkou absolvoval dovolenku pri mori bez staršieho brata, čím mal o niečo viac intenzívnejších zážitkov s otcom.

Žalobcovi v 2. rade súd priznal sumu 3.000 eur z dôvodu, že v tom čase už bol zamestnaný, zárobkovo činný, teda nebol už výživou na rodičov odkázaný. Taktiež v tom čase ani nemal ešte žiadne deti. Žalobca v 2. rade síce v konaní uvádzal, že po smrti otca začal diaľkovo chodiť na vysokú školu, ktorú však musel zanechať z finančných i časových dôvodov. Žalovaní túto skutočnosť, ani nepopreli, ale nakoľko žalobca v 2. rade nepreukázal súd, či vôbec na vysokú školu chodil a kedy ju zanechal, nemohol na túto skutočnosť prihliadať ako rozhodnú pre určenie vyššej sumy. U žalobcu v 3. rade nebolo potrebné dokladať dôkaz o prijatí na strednú školu, lebo sporové strany to nerozporovali a hlavne logicky vzhľadom na jeho vek v čase smrti je zrejmé, že v septembri 2011 išiel študovať na nejaký druh strednej školy, keďže nemal ukončenú v tom čase povinnú školskú dochádzku.

Súd prihliadal na to, že manželka zomrelého prišla o svojho najbližšieho príbuzného, a preto jeho stratu pociťuje výrazne intenzívnejšie, nakoľko stratila možnosť ďalšieho harmonického manželského spolužitia v svojom produktívnom veku. Nebohý v čase smrti žil so žalobkyňou v 1. rade 20 až 22 rokov (uviedla dva rôzne roky). Zo zisteného skutkového stavu nevyplývajú také okolnosti, z ktorých by bolo možné usudzovať na skorú prirodzenú smrť nebohého alebo rozpad manželstva . Čiže bolo

možné očakávať, že žalobkyňa v 1. rade bude s manželom žiť vo vytvorenom vzťahu naďalej. Súd vychádzal z myšlienkového pochodu, že smrť manžela znamenala pre žalobkyňu v 1. rade náhle a nepredvídané pretrhnutie intenzívnych väzieb na najbližšiu osobu, s ktorou prežil podstatnú časť svojho života a ku ktorej mal vybudovaný silný a blízky vzťah. Následky toho zásahu sa prejavili nielen v bežnom pocite zármutku nad stratou príbuzného, ale aj v psychickej bolesti , ktorú riešila v kruhu svojich najbližších, svojich detí. Už zo zákona o rodine vyplýva, že vzťah medzi manželmi je najbližším príbuzenským vzťahom, z ktorého vyplývajú najosobnejšie vzájomné povinnosti (žiť spolu, byť si verný, spoločne sa starať, § 18 Zák. o rodine). Z toho potom vyplýva, že aj právny poriadok považuje vzťahy medzi manželmi za mimoriadne dôležité a ochrany hodné, takže zásah do nich je potrebné hodnotiť osobitne prísne. Vo vzťahu k požadovanej výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov sa súd plne stotožňuje s ich tvrdeniami, že právo na život a právo na zdravie požívajú v spoločnosti najvyššiu mieru ochrany. Zároveň však poukazuje na skutočnosť, že každý neoprávnený zásah do osobnostných práv osoby je potrebné hodnotiť individuálne (ako to súd uvádza už vyššie). Súd je toho názoru, že priznané sumy náhrady nemajetkovej ujmy nevybočujú z priemeru súm, ktoré boli judikované tak všeobecnými súdmi, ako aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky v obdobných prípadoch. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy sa výraznejšie prejavuje voľná úvaha súdu, z ktorých dôvodov nie je vylúčené, že za porušenie práva na život alebo zdravie bude priznaná nižšia suma ako za porušenie iného osobnostného práva. Z týchto dôvodov súd považuje aj žalobu žalobkyne v 1. rade na priznanie mu sumy 25.000 eur za nedôvodný, za oprávnenú vyhodnotil sumu 10.000 eur. Pri posudzovaní a určovaní výšky u žalobcov si súd podporne pomohol § 94 ods. 1,2,3 zákona o sociálnom poistení (z č. 461/2003 Z.z.), síce predmetné ustanovenia sú spojené s smrťou pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania vychádzajúc z myšlienkového pochodu, že v oboch prípadoch ide smrť manžela a rodiča a v oboch prípadoch to má rovnaké dôsledky v zásahu do osobnostných práv pozostalých. Súd si podrobne vyhodnotil tento konkrétny prípad a vzájomné citové väzby a život žalobcov s nebohou za jej života a je toho názoru, že v zmysle Radbruchovej formuly i vyššej spravodlivosti by bolo chybou ak by podporne nevychádzal z vyššie uvedených ustanovení zákona o sociálnom poistení. Čiže súd prihliadal na to, že v zmysle § 94 ods. 2 citovaného zákona je suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46 485,40 eura. Z toho si súd ustálil aj objektívnosť sumy 10.000 eur u žalobkyne v 1. rade. Keďže suma jednorazového odškodnenia na každé nezaopatrené dieťa je polovica sumy jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného, súd z tohto § 94 ods. 3 veta prvá cit. zákona vychádzal aj pri plnoletých deťoch nebohého vzhľadom na preukázané citové väzby, ktoré ku svojmu otcovi prechovávali. A z toho dôvodu žalobcovi v 3. rade priznal 5000 eur a z dôvodov vyššie v tomto ods. 59 odôvodnenia rozsudku žalobcovi v 2. rade sumu 3000 eur.

60. Vzhľadom na neodstrániteľné následky konania žalovaného v 1. rade je priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch jediným prostriedkom zmiernenia straty blízkej osoby, keď právoplatné odsúdenie žalovaného v 1. rade v trestnom konaní nemožno považovať za dostatočné zadosťučinenie, lebo manželovi a otcovi žalobcov vzorne sa starajúcemu o rodinu to už život nevráti. Spôsobená nemajetková ujma žalobcom je však veľmi ťažko vyčísliteľná vo finančnom vyjadrení, lebo ani žiadne peniaze im ho nevrátia. Avšak náhrada nemá byť vnímaná ako náhrada za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Vzhľadom na všetky vyššie uvádzané argumenty súd dospel k záveru, že suma 10.000 eur priznaná žalobkyni v 1. rade, suma 5.000 eur priznaná žalobcovi v 3. rade a suma 3.000 eur pre žalovaného v 2. rade zodpovedá kritériám § 13 ods. 3 OZ a okolnostiam prerokúvanej veci.

61. Pri priznanej výšky sumy súd vychádza vždy všeobecne aj z osobných, majetkových a zárobkových pomerov žalovaného v 1. rade (uvádzané v ods. 13 odôvodnenia rozsudku), jeho vek a dospel k záveru, že celkovo priznaná suma 18.000 eur je objektívna. Druhým dôvodom priznania takejto výšky je podporne aj skutočnosť, že bola zamietnutá žaloba voči žalovanému v 2. rade. Súd prihliadal u žalovaného v 1. rade na jeho príjem, bral ohľad i na jeho jednu vyživovaciu povinnosť, na výdavky s bývaním. V končenom dôsledku žalovaný v 1. rade splátky nežiadal.

62. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

63. Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

64. Podľa § 263 ods. 1 CSP, ak bola v konaní úspešná strana zastúpená advokátom, súd uvedie v uznesení o výške náhrady trov konania ako prijímateľa náhrady trov konania advokáta.

65. Žalobcovia sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej výška závisí v podstate od úvahy súdu. Čo do základe nároku boli plne úspešní (súd dospel k záveru, že majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy), súd však inak uvážil výšku náhrady než žalobcovia. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru ich úspechu vo veci a žalobcom priznal ich plnú náhradu 100 %, a to aj napriek tomu, že im nebol priznaný celý požadovaný nárok. Z povahy sporu však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu a súd môže priznať strane náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, ale nie v požadovanej výške (uznesenie NS SR Č.. K.. XM E. X/XXXX D. F. XX.X.XXXX). Podľa § 262 ods. 1 C. s. p. má súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodnúť o „nároku na náhradu trov“ s tým, že o výške náhrady trov rozhodne následne samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 C. s. p.). Pojem „rozhodnutie o nároku“ treba vykladať tak, že musí ísť o rozhodnutie o všetkých prvkoch nároku (právneho vzťahu) s výnimkou konkrétnej sumy náhrady trov. Ak na jednej strane nároku na náhradu trov vystupuje viacero subjektov, musí takýto výrok vyjadrovať aj vzťah medzi nimi, teda či ide o pomer delený (a v akom pomere) alebo spoločne a nerozdielne(porov. v tomto smere aj uznesenie N. B. B.. D.. X E. XXX/XXXX).

66. Žalobcovia sú zastúpení jedným advokátom a pomer nárokov medzi žalobcami je delený (nejde o solidárny nárok), preto priznal súd každému z nich podiel na celkovom nároku na náhradu trov zodpovedajúci pomeru priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda 10.000 : 5.000: 3.000. Suma 18.000 eur predstavuje 100 %, potom priznané sumy predstavujú nasledovné percentuálne vyobrazenie: suma 10.000 eur je 55,55 %, zaokrúhlene 56 % (10000/18000 x100), suma 5.000 eur je 27,77 %, zaokrúhlene 28% (5000/18000 x 100), suma 3.000 eur je 16,66 %, zaokrúhlene 16 % (3000/18000x 100)

67. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne o výške náhrady trov konania.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.
Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Exekúciu vykoná exekútor, ktorého na vykonanie exekúcie poverí súd (§ 55 zák. č. 233/1995 Z. z. v spojení s § 48 zák. č. 233/1995 Z. z.).